

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОКАЖЧИКИ ДНПБ УКРАЇНИ ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО З ПИТАНЬ БІБЛІОГРАФІЇ Й БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ: ПІДСУМКИ 25-РІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Алла РУБАН

*Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
ел. пошта: Wonderful5@ukr.net*

Видавнича діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) визначається різноманітністю типів і видів документів, підготовлених її фахівцями. Створення бібліографічних видань у ДНПБ є одним із напрямів розкриття інформаційних ресурсів із метою надання якнайширшого доступу до них користувачів. Бібліографічна продукція бібліотеки представлена науково-допоміжними, рекомендаційними та персональними посібниками. Більшу частину таких видань присвячено питанням освіти, педагогіки і психології. Однак є певний масив документів із питань бібліографії й бібліотечної справи.

Так, із метою створення зручної навігації у бібліографічних виданнях із питань освіти і педагогіки 1919–2017 рр., наявних у фонді бібліотеки, її фахівці підготували науково-допоміжний бібліографічний посібник “Бібліографічні показники у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : 37 Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля”.

У межах серії “На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” підготовано шість бібліографічних показників. Бібліографічне видання “Науково-інформаційна діяльність бібліотек: теорія й практика” присвячено теоретичним і практичним аспектам науково-інформаційної діяльності бібліотек, зокрема питанням державної політики в галузі бібліотечної справи, інформаційної діяльності, розвитку термінології бібліотечно-інформаційної сфери, забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів, сучасного стану та перспектив наукового реферування, впровадження в суспільну практику інформаційно-аналітичних технологій і методик. У період з 2003 до 2019 рр. фахівці ДНПБ упорядковали та видали чотири випуски науково-допоміжного бібліографічного показника “Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства”. Логічним і тематичним продовженням посібника став показник “Бібліотека в інформаційно-освітньому середовищі”, виданий в 2022 р. Головна мета названих видань – допомогти в самоосвітній діяльності фахівцям книгозбірень, що входять до складу мережі освітянських бібліотек України; ознайомити з документами, які регулюють правові питання функціонування бібліотек, висвітлюють тенденції їх розвитку як сучасних інформаційних центрів, розкривають

актуальні питання теорії, методики та практики бібліотечної справи, організації роботи книгозбірень, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в їхню діяльність тощо. Матеріали посібників висвітлюють широкий спектр питань функціонування бібліотеки в інформаційно-освітньому середовищі, забезпечують вирішення низки питань, пов'язаних із поглибленням теоретичних, науково-методичних, організаційних засад діяльності книгозбірень, що у свою чергу сприятиме новим науковим дослідженням щодо формування та використання інформаційних ресурсів; впровадженню інноваційних технологій в роботу книгозбірень; підвищенню професійної кваліфікації працівників бібліотек.

У період 2000–2024 рр. у бібліотеці підготовано чотири науково-допоміжні бібліографічні покажчики, що відображають науковий доробок співробітників ДНПБ за певні проміжки часу. Це були ювілейні видання, які дали можливість продемонструвати здобутки книгозбірні щодо науково-інформаційного забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної освіти, педагогіки і психології. Особливо важливо наголосити на широті охоплення проблематики, яка була і є предметом дослідження співробітників ДНПБ – від відображення принципів, засад, перспектив і стратегії діяльності самої установи, напрямів і змісту її інформаційної діяльності, організаційно-методичної роботи з бібліотеками мережі до висвітлення джерелознавчих й історіографічних питань розвитку освіти в Україні та світі. Основні результати наукової та науково-організаційної діяльності представлено в тісному зв'язку з науково-інформаційною, науково-методичною, соціокультурною роботою установи.

У 2012 р. у ДНПБ із метою висвітлення наукової і практичної діяльності вітчизняних бібліотекознавців, бібліографознавців, книгознавців та впровадження їхніх здобутків у роботу бібліотек України було започатковано серію біобібліографічних покажчиків “Майстри бібліотечної справи України”. Видання, що відкривало серію, було присвячено Павлі Іванівні Роговій, кандидату історичних наук, старшому науковому співробітнику, доценту Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, заслуженому працівнику культури України, першому директору ДНПБ. Матеріали покажчика розкривають постать Павли Іванівни як багатогранну особистість – бібліотекознавця, бібліографа, педагога, талановитого організатора і керівника, яка понад 40 років свого життя віддала бібліотечній справі України, зокрема розвитку педагогічних бібліотек України як спеціальних.

У біобібліографічному покажчику “Таїсія Іванівна Ківшар (до 40-річчя науково-педагогічної діяльності)” представлено науковий доробок українського бібліотекознавця, книгознавця, історика, біографіста і бібліографа, доктора історичних наук, професора, заслуженого працівника культури України, автора численних наукових праць Т. І. Ківшар, напрацьований нею за 40 років науково-педагогічної діяльності (1973–2013). Крім того, до видання уведено літературу про життєвий шлях і наукові досягнення ювілярки.

Лініна Павлівна Одинока – бібліотекознавець, педагог, кандидат педагогічних наук, доцент, один із фундаторів Київського державного інституту культури (нині – Київський національний університет культури і мистецтв) й Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, організатор системи науково-технічної інформації в архівних установах України, кандидат педагогічних наук, доцент. Третій випуск біобібліографічного покажчика з серії “Майстри бібліотечної справи України” присвячено її науково-педагогічній діяльності. У покажчику представлено доробок

Л. П. Одинокій, створений за 50 років наукової діяльності (1964–2014 рр.). До видання увійшла також література про науково-педагогічну діяльність ученої, відомості про її наукову школу.

Біобібліографічний покажчик “Лариса Дмитрівна Березівська: історик, педагог, бібліотекознавець” із серії “Ювіляри НАПН України” присвячено професійній діяльності Л. Д. Березівської, доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента Національної академії педагогічних наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, директора ДНПБ з 2015 р. У виданні представлено науковий доробок ученої за 25-річний період її діяльності (1995–2020): монографії, підручники, навчальні посібники, довідкові видання, статті в продовжуваних та періодичних виданнях, матеріалах конференцій тощо.

Проаналізовану бібліографічну продукцію, яку представлено на вебпорталі ДНПБ (<https://dnpb.gov.ua/ua/bibliohrafichni-resursy/bibliohrafichna-produktsiya/>), адресовано бібліотечним, науковим, науково-педагогічним, педагогічним працівникам, бібліотекознавцям, бібліографознавцям, здобувачам освіти і всім, кого цікавить історія і теорія розвитку бібліотечної справи, освіти й культури України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Бібліографічні покажчики у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : 37 Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля : наук.-допом. бібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Самчук Л. І., Вербова В. В., Горбенко Н. А.]. Київ : [б. в.], 2019. 95 с.

Науково-інформаційна діяльність бібліотек: теорія й практика : бібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. : Самчук Л. І., Вербова В. В., Горбенко Н. А., Лога Т. В.]. Київ : [б. в.], 2016. 162 с.

Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства : бібліогр. покажч. ... / ДНПБ України ; [упоряд. А. І. Рубан]. Київ : [б. в.], 2003. 87 с.

Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства : наук.-допом. бібліогр. покажч. ... Вип. 2 / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Рубан А. І., Кучеря Т. Е.]. Київ : [б. в.], 2009. 63 с.

Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства : наук.-допом. бібліогр. покажч. ... Вип. 3 / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. А. І. Рубан] Шкіл. бібл.-інформ. центр : ШБІЦ – пов. вид. : електрон. дод. до журн. 2015. № 6. URL: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2015/12/index_1_1.pdf.

Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства : наук.-допом. бібліогр. покажч. ... Вип. 4 / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: А. І. Рубан, І. І. Хемчян]. Київ : [б. в.], 2019. 503 с.

Бібліотека в інформаційно-освітньому середовищі : наук.-допом. бібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: А. І. Рубан, І. Г. Лобановська]. Вінниця : ТОВ “Нілан-ЛТД”, 2022. 195 с.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: п'ять років діяльності: (2000–2004) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Палащина Н. А., Горбенко Н. А., Вербова В. В., Самчук Л. І.]. Київ : [б. в.], 2005. 96 с.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (1999–2009) : бібліогр. покажч. вид. 6-ки та літ. про її діяльність / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Букшина Т. Ф., Самчук Л. І., Печенежська О. А., Балдич Л. М.]. Київ : [б. в.], 2010. 205 с.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (2010–2019) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Самчук Л. І.]. Київ : [б. в.], 2019. 186 с.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: праці, електронні ресурси : (2020–2024) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Березівська Л. Д., Пономаренко Л. О., Бондарчук О. Б.]. Вінниця : ТВОРИ, 2024. 256 с.

Павла Іванівна Рогова – вчений-бібліотекознавець, педагог, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : біобібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Ніколюк Л. І., Стельмах Н. А., Білоцерківець І. П.]. Київ : [Нілан-ЛТД], 2012. 267 с.

Таїсія Іванівна Ківшар (до 40-річчя науково-педагогічної діяльності) : біобібліогр. покажч. / НБУВ, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Самчук Л. І., Січкарь А. В., Моїсєєнко Н. І.]. Київ : [б. в.], 2013. 100, [3] с.

Ліліна Павлівна Одинок – бібліотекознавець, педагог (до 50 річчя наук.-пед. діяльності) : біобібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Стельмах Н. А.]. Київ : [Нілан-ЛТД], 2014. 113 с.

Лариса Дмитрівна Березівська: історик, педагог, бібліотекознавець : біобібліогр. покажч. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Вербова В. В., Горбенко Н. А., Страйгородська Л. І.]. Київ : [б. в.], 2020. 164 с.